

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2007-2008

15 november 2007

GEDACHTEWISSELING

over de conceptnota Leren en Werken

VERSLAG

**namens de Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie
uitgebracht door de dames An Michiels en Stern Demeulenaere**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: mevrouw Monica Van Kerrebroeck.

Vaste leden:

de heer Werner Marginet, de dames Katleen Martens, An Michiels, Marie-Rose Morel, de heer Leo Pieters;

de dames Cathy Berx, Kathleen Helsen, Sabine Poleyn, Monica Van Kerrebroeck;

de dames Stern Demeulenaere, Laurence Libert, de heer Hans Schoofs;

de heer Ludo Sannen, mevrouw Anissa Temsamani, de heer Robert Voorhamme.

Plaatsvervangers:

mevrouw Marijke Dillen, de heren Pieter Huybrechts, Stefaan Sintobin, de dames Greet Van Linter, Gerda Van Steenberge;

de heren Paul Delva, Jos De Meyer, mevrouw Veerle Heeren, de heer Luc Martens;

de heer Karlos Callens, de dames Margriet Hermans, Anne Marie Hoebeke;

de heren Dirk De Cock, Chokri Mahassine, Joris Vandenbroucke.

Toegevoegde leden:

de heer Jef Tavernier;

de heer Kris Van Dijck.

INHOUD

	Blz.
1. Toelichting	4
1.1. Algemeen concept	4
1.2. Leerplicht en spijbelbeleid	4
1.3. Trajectbegeleiding	5
1.4. Rol van VDAB en CLB	5
1.5. Verschillende opleiders en hun aanbod	6
1.6. Studiebekrachtiging	6
1.7. Regionale overlegplatformen	6
1.8. Gegevensregistratie	7
1.9. Financiering	7
1.10. Statuten	7
1.11. Brugprojecten	8
1.12. Voortrajecten	8
1.13. Persoonlijke ontwikkelingstrajecten	8
1.14. Personeelsstatuut	8
1.15. Beleidsvoerend vermogen	8
1.16. Kwaliteitszorg	9
2. Vragen en opmerkingen van de leden en antwoord van de minister	9
2.1. Tussenkomsst van de heer Hans Schoofs	9
2.2. Tussenkomsst van de heer Dirk De Cock	10
2.3. Tussenkomsst van mevrouw An Michiels	11
2.4. Tussenkomsst van mevrouw Kathleen Helsen	12
2.5. Tussenkomsst van de heer Jef Tavernier	17
2.6. Tussenkomsst van mevrouw Stern Demeulenaere	17
2.7. Bijkomende vragen van de leden	18

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie hield op 18 en 25 oktober een gedachtewisseling over de conceptnota Leren en Werken van de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming. De antwoorden op de vragen en opmerkingen van de leden werden, namens de minister, verstrekt door de heren Geert Schelstraete, Kim Lievens en Rudi Deceukelier, respectievelijk adjunct-kabinetschef en raadgevers van het kabinet van de minister.

1. Toelichting

De heer *Geert Schelstraete*, adjunct-kabinetschef zegt namens de minister, dat afwisselend leren en werken een belangrijk thema is sinds het begin van de regeerperiode. Er bestaan drie deeltijdse leersystemen: leertijd, deeltijds onderwijs en deeltijdse vorming. Die drie systemen hebben eigen leerdoelen, kwaliteitseisen, certificeringen en statuten voor zowel personeel als leerlingen.

In de beleidsnota staat dat het een zeer interessante leervorm is, maar die slechts een relatief gering succes kent. Dat is te wijten aan een imago probleem. Medio 2004 was het daarenboven duidelijk dat slechts een leerling op twee voltijds bezig was.

Het kabinet wil een doorbraak forceren in vier aspecten. Ten eerste wil het dat iedere leerling een voltijds engagement heeft. Voorts wil het dat de deeltijdse leersystemen een volwaardig alternatief worden door voornamelijk dezelfde studiebewijzen uit te reiken. Het is niet de bedoeling om de drie systemen te versmelten tot een nieuw systeem, maar wel waar mogelijk, op elkaar af te stemmen. Het is de bedoeling de verscheidenheid te bewaren maar de gelijkgerichtheid te vergroten. Ten slotte moet iedere leerling in een deeltijds onderwijssysteem een traject op maat krijgen.

Van de 6400 leerlingen in de 47 centra voor deeltijds onderwijs is 42% tewerkgesteld in het normale economische circuit. Voorts zijn er een aantal huishouders, leerlingen die hun vader of moeder die zelfstandig is, bijstaan. Een aantal leerlingen zitten in trajecten die dicht bij de arbeidsmarkt staan, de zogenaamde brugprojecten. De voortrajecten staan nog ietwat verder van de arbeidsmarkt. Dan zijn er nog een reeks andere trajecten.

De autonome centra voor deeltijdse vorming tellen relatief weinig leerlingen, iets meer dan 200. De leertijd telt een 4500 leerlingen, tien jaar geleden was dat het dubbele. Het percentage van arbeids-

deelname in het normale economische circuit is daar zeer hoog, omdat een leerling in principe geen opleiding kan starten zonder een contract bij een patroon. Vermeldenswaard is wel dat er van die grote hoeveelheid leerlingen met een contract op zak heel wat terugvallen. Soms tot 40% van de contracten wordt verbroken.

Een aantal leerlingen is niet onmiddellijk beschikbaar voor de arbeidsmarkt, andere wel, die zijn te oriënteren. De leertijd wordt georganiseerd door SYNTRA Vlaanderen, de centra deeltijdse vorming door de erkende vormingsinstanties. Centra voor deeltijds onderwijs en centra voor deeltijdse vorming maken deel uit van onderwijs.

1.1. Algemeen concept

De afgelopen drie jaar heeft het kabinet veel overlegd met veel actoren. In deze systemen werken immers ontzettend veel organisaties. De partners hebben ervoor gekozen om samen stappen vooruit te zetten. Dat gaat traag, maar zeker. Eerst is er ruim overlegd over een discussienota. Op basis daarvan is de conceptnota opgesteld. Het is de bedoeling om daarop een nieuw decreet te baseren.

De conceptnota tekent een kader om de bestaande systemen van leren en werken te optimaliseren. Het uitgangspunt is voltijds engagement in een vierfasenmodel. In het ideale geval volgt de leerling een of twee dagen les en heeft hij werk. In een tweede geval is de leerling arbeidsbereid maar nog niet helemaal arbeidsrijp, dan komt hij terecht in de zogenaamde brugprojecten. In het derde geval, het voortraject, moeten de attitudes van de leerling nog grondig bijgeschaafd worden om arbeidsbereid en arbeidsrijp te worden. Leerlingen in fase vier zijn nog op zoek naar een horizon in hun leven of naar zichzelf. Dit is een nieuwe fase en wordt een persoonlijk ontwikkelingstraject genoemd. Ongeveer 500 tot 750 leerlingen bevinden zich in die fase. Het doel is om een nieuw omvattend decreet te hebben per 1 september 2008.

Voor de conceptnota hebben de beleidsdomeinen Werk en Onderwijs goed samengewerkt, maar er zijn ook andere domeinen betrokken, bijvoorbeeld Welzijn.

1.2. Leerplicht en spijbelbeleid

In Onderwijsdecreet XVII is het begrip leerplicht geherformuleerd, uiteraard binnen de bevoegdheden van de Vlaamse Gemeenschap. Leerlingen moeten nu minimaal 28 uren per week activiteiten hebben en maximaal 30 dagen per schooljaar zonder voltijds

engagement zijn. Systemen van afwisselend leren en werken zijn voornamelijk gericht op jongeren tussen de 15 en 18 maar ook daarna moet instappen mogelijk blijven. Als dergelijke leerlingen 30 dagen zonder voltijds engagement zijn, worden ze uitgeschreven en doorverwezen naar de VDAB.

De voorstellen voor afwisselend leren en werken moeten stroken met het spijbelbeleid. Het is de bedoeling om afwezigheden en ongekwalificeerde uitstroom drastisch terug te dringen. Daarom wordt het beleid gealigneerd op het voltijdse onderwijs met de bepaling dat leerlingen maximaal 30 halve dagen problematisch afwezig kunnen zijn. De problematische afwezigheden zijn niet de voornaamste maar wel een vooraanstaande zorg van de deeltijdse systemen. De afgelopen jaren is er op dat vlak geen vooruitgang geboekt. In het schooljaar 2004-2005 waren er meer dan 21 op 100 leerlingen problematisch afwezig, dus meer dan de genoemde dagen. In het schooljaar 2005-2006 is de situatie slechter, namelijk 24,6%. Dat betekent dat bijna een leerling op vier in het deeltijds onderwijs problematisch afwezig is.

Uiteraard is er een groot verschil tussen de centra. De best scorende haalt een percentage van 2,67% problematische afwezigheden. In de stad Gent bijvoorbeeld is het gemiddelde dan weer 53,18%. Die situatie is onhoudbaar. Daarom heeft de stad een projectteam opgericht om daar paal en perk aan te stellen.

1.3. Trajectbegeleiding

Trajectbegeleiding is een heel belangrijk onderdeel van het afwisselend werken en leren. Trajectbegeleiding is eigenlijk een vorm van procesbegeleiding, namelijk de actieve toeleiding van jongeren naar de arbeidsmarkt. Het is ruimer dan de klassieke arbeidsmarktbemiddeling van de VDAB: het is ook een vorm van leerlingenbegeleiding. De begeleiding heeft immers betrekking op de overgang tussen school en arbeidsmarkt.

Het is de intentie om die projectbegeleiding goed uit te bouwen. Elke leerling krijgt dan een vaste trajectbegeleider. Dat personeelslid van het centrum draagt de hele week lang zorg voor het traject van de leerling. Hij is ook verantwoordelijk voor de inschrijving van de leerling bij de VDAB. Leerlingen die afwisselend leren en werken zijn immers deeltijds beschikbaar voor de arbeidsmarkt en moeten dus ingeschreven zijn bij de VDAB. Van de trajectbegeleiders wordt verwacht dat ze een regionaal netwerk uitbouwen van tal van organisaties die hen dienstig kunnen zijn. De professionaliteit van de trajectbegeleiding moet verhogen door nascholing. Dit school-

jaar hebben bijna 100 trajectbegeleiders zich daarvoor ingeschreven. Aan het einde van de opleiding krijgen ze een certificaat van verhoogde professionaliteit. De middelen voor trajectbegeleiding zijn de afgelopen jaren lichtjes gestegen.

1.4. Rol van VDAB en CLB

De VDAB zal meer betrokken worden. In iedere regio is een vaste VDAB-account aangeduid. De VDAB zal ook instrumenten inzetten die van nut kunnen zijn voor deeltijds lerenden, zoals bijvoorbeeld de dossiermanager en de gegevensregistratie. Iedere leerling wordt gescreend om na te gaan in welke van de vier fasen hij thuishoort. Ieder centrum zal daarbij een screeningsinstrument hanteren. Dit screeningsinstrument zou door de VDAB, als arbeidsmarktregisseur, moeten gevalideerd worden. Het moeten immers geschikte instrumenten zijn die hun waarde bewezen hebben.

Er moet kort op de bal gespeeld worden. Daarom komt er een tweemaandelijks caseoverleg over elke leerling die nog niet aan het werk is. Bij dat overleg zijn behalve de mensen van het centrum, ook de VDAB, de account en het Centra voor Leerlingenbegeleiding (CLB) aanwezig. De trajectbegeleiding kan profiteren van de samenwerking met de VDAB. Niet alleen beschikt de VDAB over vacatures, maar kan hij ook opleidingen en sollicitatietraining aanbieden. Als een leerling het onderwijs toch verlaat zonder kwalificatie, zou de sluitende aanpak van de VDAB meteen van toepassing moeten zijn. Over dat alles wil het kabinet een samenwerkingsprotocol afsluiten.

Naast de VDAB zal ook het CLB een belangrijke partner zijn. Als leerlingen doorverwezen worden vanuit het voltijdse onderwijs, wil de nota dat het CLB ingeschakeld wordt. Het CLB wordt betrokken bij het tweemaandelijks caseoverleg. Niet-arbeidsrijpe jongeren moeten binnen de maand een gesprek hebben met de CLB-vertegenwoordiger. De medewerkers van het CLB die bevoegd zijn voor het deeltijds leren, moeten de traject- en leerlingenbegeleiding ondersteunen. Ze moeten een belangrijke bijdrage leveren aan de realisatie van het voltijdse engagement, bijvoorbeeld door een correcte heroriëntering van bepaalde leerlingen.

Van het CLB wordt een bijzondere aandacht voor spijbelen en voor jongeren in een persoonlijk ontwikkelingstraject gevraagd. Op basis van een gemotiveerd verslag kunnen zij doorverwezen worden. Het CLB is de draaischijf voor doorverwijzing en samenwerking met welzijnsdiensten. De hulp van het CLB moet laagdrempelig zijn en eigenlijk moet de vertegenwoordiger van het CLB vaak in het cen-

trum aanwezig zijn.

1.5. Verschillende opleiders en hun aanbod

Leerlingen krijgen de mogelijkheid zich in te schrijven in een centrum voor deeltijds onderwijs of in de leertijd. Dat kan niet in een centrum voor deeltijdse vorming. Centra voor deeltijdse vorming vervullen een ondersteunende rol. Leerlingen zullen er zich kunnen aanmelden en zullen daar ook goed opgevangen worden, maar ingeschreven worden in een centrum voor deeltijds onderwijs. De deeltijdse vorming wordt uiteraard ingezet voor de meest kwetsbare groep, namelijk de jongeren in een persoonlijk ontwikkelingstraject.

De leertijd is in de eerste plaats bestemd voor arbeidsrijpe jongeren. De spreker las in het Belang van Limburg dat er ongeveer 500 vacante leerplaatsen zijn. Het is dus een aantrekkelijke formule die steeds vertrekt van de praktijkopleiding. Ook bij de leertijd wil de nota de 30-dagenregel hanteren. Als een leerling geen voltijds engagement heeft binnen de 30 dagen, wordt er gezocht naar een andere oplossing voor dat voltijdse engagement. De leertijd heeft aan aantrekkingskracht ingeboet. Het kabinet wil dat tijkeren. Een goede band met de sectoren en met de trajectbegeleiding, en certificaten gelijkwaardig aan die van het gewone onderwijs, vormen de inhoud van een relanceplan.

In het deeltijds onderwijs worden de leerlingen dus ingedeeld in een van de vier fasen. Elk centrum zal minimum 40 leerlingen tellen. Waar centra voor deeltijds onderwijs vandaag altijd afhankelijk zijn van een centrumschool voor voltijds onderwijs, mogen ze vanaf 1 september autonoom worden van zodra ze 260 leerlingen tellen. Dan krijgen ze een directeur en niet langer slechts een coördinator.

Voor de programmering van opleidingen kan iedere belanghebbende, bijvoorbeeld een economische sector, nieuwe benamingen indienen. Bij goedkeuring ervan kunnen verschillende verstrekkers daarop intekenen. Het is de bedoeling dat de kwalificaties van de instellingen verbonden zijn aan door de sectoren erkende kwalificaties. Zo zijn de waarde en de arbeidsmarktgerichtheid van de kwalificaties verzekerd. De zin van de opleiding is verbonden met werkervaringsplaatsen in de regio. De opleiding moet dus inspelen op de sociaaleconomische omgeving. De modulaire aanpak, die nu wordt getest door negen centra voor deeltijds onderwijs, wordt veralgemeend.

1.6. Studiebekrachtiging

Wat de studiebekrachtiging betreft, wordt het de stelregel dat het bereiken van dezelfde eindtermen eenzelfde certificering oplevert. De huidige certificering heeft alleen betrekking op het onderwijsgedeelte van de opleiding. Het is de bedoeling dat uit te breiden tot het werkplekleren.

Het hoogste doel is zoveel mogelijk jongeren kwalificeren en met name ongekwalificeerde uitstroom tegengaan. Beroepsgerichte vorming moet leiden tot kwalificatie, zijnde een afgerond geheel van competenties, liefst aansluitend bij een economische sector.

Flexibele leertrajecten op maat van de leerling zijn niet altijd gemakkelijk in het leerplichtonderwijs. Flexibiliteit staat op gespannen voet met de grenzen van het schooljaar. Daar zal men bij deze systemen flexibeler mee moeten leren omgaan.

Meer samenwerking met de sectoren is een vanzelfsprekende evolutie. De algemene vorming wordt in het deeltijds onderwijs gegeven op een dag, in de leertijd op een halve dag. Er zou voldoende tijd moeten gaan naar algemene vorming zodat leerlingen minimum een getuigschrift van de tweede graad secundair onderwijs behalen. Verworven competenties, bijvoorbeeld in een brugproject, worden meegenomen. Een portfolio die uiteindelijk kan leiden tot een ervaringsbewijs, kan daarvoor een goed instrument zijn.

1.7. Regionale overlegplatformen

Er zijn 47 centra deeltijds onderwijs, er zijn een twintigtal SYNTRA's en een tiental autonome centra voor deeltijdse vorming. De spreiding over Vlaanderen is redelijk goed. De nota stelt een betere regionale samenwerking voorop. In de feiten overleggen de instellingen reeds met elkaar, maar vanaf 1 september 2008 wordt het een erkenningsvoorwaarde.

De gebieden van de Regionale Sociaal-Economische Overlegcomités (RESOC's) lijken een goede afbakening. Er zijn er zo'n 15 in Vlaanderen. Het zijn overlegplatforms waarin de sociale partners elkaar ontmoeten. Het is niet de bedoeling om een nieuwe tussenstructuur te creëren, maar wel elkaar te ontmoeten om samen doelstellingen te realiseren. Waar mogelijk zal vertrokken worden van de bestaande werking. De overheid zal de werking van de platforms opvolgen. De platforms zullen bestaan uit een kerngroep met de belangrijkste partners (coördinatoren, VDAB-account, vertegenwoordigers van het departement Onderwijs, CLB-medewerkers, bij voorkeur RESOC-vertegenwoordigers) en ad-hocwerkgroepen (trajectbegeleiders, promotoren,

externen enzovoort) voor een bepaalde specifieke doelstelling. De trajectbegeleider blijft de eerste lijnsverantwoordelijke voor het voltijdse engagement.

De regionale overlegplatformen hebben vijf doelen:

- het voltijdse engagement van de centra in de tweede lijn ondersteunen;
- de behoeften detecteren in functie van de brugprojecten, de voortrajecten en de persoonlijke ontwikkelingstrajecten;
- expertise benutten en uitwisselen;
- overleggen over het studieaanbod;
- het gezamenlijk gebruik van infrastructuur bevorderen.

De regionale overlegplatformen zijn ook geschikt om afspraken te maken met de competentiecentra van de VDAB en met bepaalde welzijnsinstellingen. Ook zal iedere scholengemeenschap contacten onderhouden met minimaal één regionaal overlegplatform. Ieder overlegplatform zal jaarlijks een slank opvolgingsrapport presenteren dat onder andere een overzicht biedt van het voltijdse engagement en de certificaten. De overheid zal het RESOC ook advies kunnen vragen, bijvoorbeeld over nieuwe opleidingen.

1.8. Gegevensregistratie

De gegevensregistratie is momenteel een teer punt. Te veel instanties vragen apart gegevens op: het departement Onderwijs, de VDAB, het CLB, het kabinet enzovoort. Daarom wordt er gewerkt aan één registratiesysteem. De ambitie is een permanent follow-upsysteem tot stand te brengen zodat op ieder moment duidelijk is hoeveel leerlingen een job hebben. Dat is zeer interessante beleidsinformatie.

1.9. Financiering

Op sommige terreinen zijn de ambities niet zo hoog. Een ervan is de financiering. Elk van de drie systemen heeft een apart systeem, ook op vlak van financiering.

Wat de erkende vorming betreft, blijft de bestaande financieringswijze voorlopig behouden. Later zal de financiering aangepast worden aan een aantal extra taken, bijvoorbeeld de projecten van fase vier. In een aantal regio's in Vlaanderen worden zeer binnenkort projecten gestart. De middelen voor trajectbegelei-

ding zijn verhoogd met 195.000 euro.

Hetzelfde is gebeurd bij de leertijd en ook hier wordt niet onmiddellijk getornd aan de bestaande financieringswijze, een outputfinanciering

In het deeltijds onderwijs bestaat een basisomkadering. Voor de eerste 49 leerlingen krijgen de centra een omkadering van 3,4 en voor de vijftigste en volgende een omkadering van 2,45. Daarbovenop komt de verhoging van 0,19 voor trajectbegeleiding. De centra die modulair werken, krijgen daar nog een 0,2 bij. Daarbij komt een resultaatsgebonden financiering, vooral vanuit het Europees Sociaal Fonds. Die financiering is gebaseerd op het aantal leerlingen dat in een brugtraject zit, dat in een voortraject zit of werk heeft.

1.10. Statuten

Er bestaan heel wat statuten voor de jongeren, bijvoorbeeld voor de arbeidsdeelname. Dat is afhankelijk van de sector. Sommige sectoren zijn federaal georganiseerd. Het industrieel leerlingenwezen (ILW) is het meest bekende, maar er zijn veel andere statuten. Het kabinet heeft een brief gekregen van de SERV waarin die aandringt op de invoering van één statuut voor de deeltijds lerende en werkende jongeren

In de brugprojecten krijgen leerlingen 264,16 euro per maand. Leerlingen worden begeleid naar arbeidsdeelname. Bij de voortrajecten krijgen leerlingen 1 euro per uur. Dat is conform met de vergoeding van de VDAB in de beroepsopleiding. Leerlingen in een persoonlijk ontwikkelingstraject ontvangen geen vergoeding.

De nota streeft naar een evenwichtige verhouding tussen de vier fasen. Daarom zijn er goede afspraken nodig voor de kwaliteitscontrole van elke fase. Een van de klachten is dat de begeleiding van leerlingen in brugtrajecten soms te wensen overlaat. Dat moet absoluut verbeteren. Er is behoefte aan een solidaire rol van andere beleidsdomeinen, met name Werkgelegenheid, Welzijn, Jeugd, Stedelijk beleid.

Tussen 45 en 75% van de leerlingen van ieder centrum moet deelnemen aan het normale economische circuit. Tussen de 10 en de 30% van de leerlingen zit dan in een brugproject, tussen 10 en de 30% in een voortraject. Het is aanvaardbaar dat maximum 15% van de leerlingen niet onmiddellijk beschikbaar is voor de arbeidsmarkt. Dat zijn bijvoorbeeld jonge moeders, geplaatste leerlingen. De problematische afwezigheden moeten op relatief korte termijn onder de 20% dalen.

Arbeidsdeelname moet de norm worden. Daarom zal de stagedatabank ook gebruikt worden voor werkervaringsplaatsen voor deze leerlingen. Zoals gezegd zijn er vele statuten, op langere termijn zou één statuut ideaal zijn. In sectorconvenants, afgesloten tussen de minister van Werk en een sector, staat een onderdeel over het aanbod van werkervaringsplaatsen voor deeltijds leren. Dat verloopt vlot. Sectoren blijken bereid om redelijk wat werkervaringsplaatsen ter beschikking te stellen. Behalve de leerling krijgen ook centra een vergoeding voor iedere leerling die gedurende een zeker tijd aan het werk is.

1.11. Brugprojecten

In brugprojecten zitten leerlingen die arbeidsbereid zijn, maar nog onvoldoende beroepsgerichte attitudes en vaardigheden bezitten. Het zijn eigenlijk leerlingen die op korte termijn arbeidsbemiddelbaar zijn. Het huidige contingent van 1079 kent een bezettingsgraad van 51%. Er zijn heel wat promotoren die brugprojecten aanbieden. Vaak zijn dat lokale besturen, gemeentebesturen, die aan acht of meer leerlingen een plaats bieden. Alle centra voor deeltijds onderwijs hebben zulke brugprojecten in het aanbod.

De vergoeding voor promotoren is verhoogd en ook de vergoeding voor de centra die brugprojecten aanbieden, is goed. Er wordt hard gewerkt aan de bezettingsgraad, de pedagogische begeleiding van de jongeren en aan maatwerk. De regie zal gevoerd worden door de regionale overlegplatformen.

1.12. Voortrajecten

Voortrajecten zijn een eerste schakel in een arbeidsmarktgericht traject voor leerlingen die nog niet aan werkplekleren toe zijn. Een voortraject kan maximum 52 dagen duren. Het contingent is momenteel 1408 trajecten per schooljaar. Er zijn tien promotoren en elk centrum heeft voortrajecten in het aanbod. De vergoeding voor de promotoren is verhoogd. Centra krijgen een vergoeding per jongere. Ook hier moet er gewerkt worden aan de bezettingsgraad, de aanwezigheid van de jongeren, de pedagogische begeleiding. Een ander belangrijk aspect is maatwerk. De programma's van een voortraject moeten anders zijn dan die van een brugproject of een persoonlijk ontwikkelingstraject. Door permanente informatie-uitwisseling wordt er gewerkt aan een geïntegreerde trajectbegeleiding. Een leerling moet de hele week op dezelfde manier begeleid worden, vandaar de belangrijke rol van een trajectbegeleider. Ook hier krijgen de regionale overlegplatforms een

regiefunctie.

1.13. Persoonlijke ontwikkelingstrajecten

In de persoonlijke ontwikkelingstrajecten zitten de jongeren met een multicomplexe problematiek. Zij worden intensief begeleid. Ze maken een heel persoonlijk traject door. Belangrijk is dat de band met onderwijs niet helemaal doorgeknipt wordt. Ze krijgen een totaalpakket van minimum 28 uur per week. Flexibiliteit is noodzakelijk. In de allereerste plaats wordt hier beroep gedaan op de sector van de deeltijdse vorming. Leerlingen kunnen zich aanmelden in een centrum voor deeltijdse vorming of doorverwezen worden door een centrum voor deeltijds onderwijs. Een gemotiveerd verslag van het CLB is steeds vereist. Dit is eveneens het geval bij uitstroom uit een persoonlijk ontwikkelingstraject. Deze groep maakt nadrukkelijk het voorwerp uit van het tweemaandelijks overleg. Het is de verwachting dat een contingent van 500 trajecten zal volstaan. Vanaf november 2007 starten er in acht regio's, waaronder de grote steden, experimenten. Voor deze groep is er behoefte aan een doorgedreven samenwerking met welzijn.

1.14. Personeelsstatuut

De personeelsstatuten in de leertijd, in de deeltijdse vorming en in onderwijs verschillen grondig. Het personeel in de deeltijdse vorming hangt af van paritair comité 29, in de leertijd heeft het een statuut sui generis. In de centra deeltijds onderwijs is het statuut bepaald in de decreten over de rechtspositie. Voorlopig verandert die situatie niet. Naarmate de afstemming op andere terreinen vordert, komt er mogelijk ook hier grotere gelijkgerichtheid. Veel meer dan in het voltijdse onderwijs zal functiedifferentiatie noodzakelijk blijven.

1.15. Beleidsvoerend vermogen

Vandaag zijn er te grote verschillen in beleidsvoerend vermogen. Er zijn een aantal positieve indicatoren. Centra die leerlingen goed screenen en een degelijk intakegesprek houden blijken beter te scoren. Ook centra die werken aan een coherent spijbelbeleid of een intensieve trajectbegeleiding hebben, doen het goed. Centra met een goed netwerk van werkgevers kunnen leerlingen veel meer werkervaringsplaatsen bieden. Ook een coherent opleidingsaanbod en een dynamisch en professioneel team zijn positieve indicatoren.

Het beleid wil de centra de spiegel voorhouden. Ze zullen informatie krijgen over de vaststellingen van

de onderwijsinspectie. Om de doelstellingen in verband met het voltijdse engagement te halen, zijn er heel wat versterkende initiatieven nodig. Het is de bedoeling de aanwezigheid goed te registreren en de gegevens te linken aan regiofactoren.

De spreker geeft een aantal cijfers die wijzen op de grote verschillen. In een bepaald centrum hebben 96 op 100 leerlingen een voltijds engagement. Er is ook een centrum waar dat maar geldt voor 34 leerlingen op 100. Er is een centrum waar 70 leerlingen op 100 een halftijdse baan hebben, maar er is er ook een waar dat maar geldt voor 12 op 100. Die verschillen zijn veel te groot. Vorig jaar waren er centra waarvan 27% van de leerlingen deelnam aan een brugproject, er was er ook een zonder brugtrajecten. Soortgelijke vaststellingen zijn gemaakt voor voortrajecten. Er zijn centra die nog voor 42% van de leerlingen een oplossing zoeken, terwijl er andere centra alle leerlingen kunnen geven wat ze nodig hebben. Er zijn centra die meer dan 30% van de leerlingen tellen in de categorie niet onmiddellijk beschikbaar. In andere centra zijn die leerlingen zeer gering in aantal. Ook in de centra voor deeltijdse vorming zijn de verschillen te groot. Het is een streefdoel om de centra dichter bij elkaar te brengen.

1.16. Kwaliteitszorg

Alle centra zullen een systeem van interne kwaliteitszorg installeren zodat er geleidelijk aan minder aan de processen maar meer aan de leerresultaten kan worden gewerkt. In het Context Input Process Output-model (CIPO-model) is dat evolueren van de P naar de P en de O. De eerste zorg moet zijn hoe een voltijds engagement te realiseren. Nauwgezette gegevensregistratie kan daarbij helpen. De partners kijken reikhalzend uit naar hulp van de pedagogische begeleidingsdiensten.

De kwaliteit van het werkplekleren in de ruime zin is een grote zorg. Die kwaliteit moet verbeteren. Daarvoor zijn goede evaluatieprocedures en een intensievere begeleiding nodig. Dat is niet altijd vanzelfsprekend. Sommige werknemers kunnen nu eenmaal beter leerlingen begeleiden dan andere. Sectorconvenants kunnen helpen bij het vinden van werkervaringsplaatsen en zo meer vorm geven aan het subregionale beleid.

Wat de externe kwaliteitszorg, dus de inspectie betreft, wil de overheid absoluut werk maken van regelgevende correctheid, onder meer aangaande het voltijdse engagement van 28 uur en het spijbelbeleid. De inspectie zal voornamelijk controleren op risicofactoren. Dat strookt met de keuzes bij de doorlichting van het voltijdse onderwijs. De omschakeling zal gefaseerd gebeuren. Het is de bedoeling dat

een inspectieorgaan de drie systemen controleert. Dit jaar bezoekt de onderwijsinspectie de drie systemen, niet om te beoordelen maar wel om ze goed te leren kennen. Zo kan ze instrumenten verzamelen om de drie systemen te beoordelen. De thematische doorlichting is dus aan de gang en momenteel heeft die plaats voor de centra voor deeltijdse vorming. Voor centra die ondermaats presteren wordt gedacht aan een vorm van begeleidingsplicht van de pedagogische begeleiding. Ook de verificatiediensten zullen worden gestroomlijnd.

2. Vragen en opmerkingen van de leden en antwoord van de minister

2.1. Tussenkost van de heer Hans Schoofs

De heer *Hans Schoofs* juicht de conceptnota toe. De regeling zal niet alleen de verstrekkers nader tot elkaar brengen maar ook de leerlingen ten goede komen.

De volgorde van de trajectbegeleiding is niet altijd even logisch voor de studenten. Zo volgt de screening direct na de inschrijving. Een sociale partner maar ook UNIZO steunt die visie. Belangrijk is ook de vorm van de screening. Elke trajectbegeleider moet de jongere binnen de 14 dagen screenen op arbeidsrijpheid, op interesse, op motivatie en op competentie. Wie zal de methodiek daarvoor ontwikkelen? De tests moeten neutraal zijn: de screenings mogen zeker niet gebaseerd zijn op het aanbod, de beschikbaarheid van de trajecten. Het is belangrijk dat het individu inspraak heeft en zich kan vinden in de keuze van het traject. Dat aspect is te evalueren.

Een ander aspect betreft de regionale overlegplatformen en de rol van de RESOC's. De minister heeft het RESOC-Kempen de nodige steun gegeven om het Platform Alternierend Leren (PAL) in een proeffase op te richten. Dat functioneert goed. Het PAL neemt initiatieven om jongeren een zinvolle, voltijdse tijdsbesteding te bieden die hen optimaal voorbereidt op het behalen van een kwalificatie en het betreden van de arbeidsmarkt. RESOC-Kempen boekt goede resultaten: het voltijdse engagement is gestegen van 70,2 naar 83%. Het platform heeft dus wel enige ervaring met regionale samenwerking. Ondertussen heeft het ook een goed zicht op de taakbelasting van de arbeidsmarktcoördinatoren en op de middelen die nodig zijn. In de conceptnota leest de spreker dat RESOC een centrale rol moet spelen. De concrete uitwerking blijft vaag. Het is niet duidelijk of RESOC mag aansturen. Dat is wel zo in het proefproject. In de nota wordt de toekomstige rol van RESOC geminimaliseerd. Begrijpt de

spreker dat verkeerd?

In de kerngroep van het regionale platform worden ongeveer dezelfde partners opgenomen als in het proefproject. Op pagina 21 van de nota staat echter dat er in de kerngroep ‘bij voorkeur’ ook een RESOC-vertegenwoordiger en eventueel een CLB-medewerker zit. Die vermelding gaat voorbij aan de rol die het RESOC kan spelen. De ervaring leert dat het betrekken van alle opleidingsverstrekkers en begeleiders bij het kernoverleg, een echte meerwaarde voor het platform betekent.

Tot slot vraagt de spreker of het departement Onderwijs personeel krijgt voor het aansturen van het geheel. Betekent ‘opvolging door het departement’ ook de organisatie van het systeem? De spreker veronderstelt dat het departement Onderwijs iemand afvaardigt in het lokale overleg. Is dat een permanente vertegenwoordiger of woont die gewoon te gepasten tijde de vergaderingen bij?

- *antwoord namens de minister*

De heer *Rudi Deceukelier*, raadgever van het kabinet, antwoordt namens de minister eerst op de opmerking dat de volgorde van de trajectbegeleiding niet altijd als logisch wordt ervaren door de studenten. Zo volgt de screening na de inschrijving. Er werd ook verwezen naar de timing en er was de vraag wie de methodiek zou ontwikkelen.

De spreker stelt dat er in de nota voor werd gepocht dat ouders en jongeren zich kunnen aanmelden bij een opleidingsverstrekker of een leertrajectbegeleider. Daarbij wordt eerst tijdens een informatiegesprek de vraag getoetst en wordt gekeken of er een geschikt aanbod is voor de jongere. Het gevolg kan zijn dat die zich aanbiedt bij een andere verstrekker of bij SYNTRA. De spreker meent dat een dergelijk gesprek al heel wat elementen kan opleveren die van nut kunnen zijn voor de screening. Sommige jongeren hebben bovendien al een werkgever, aansluitend bij een vakantiejob bijvoorbeeld. Het tijdsbestek van veertien dagen is dus zeker haalbaar.

Doel van de korte termijn is dat jongeren zo vlug mogelijk een voltijdse verbintenis hebben. Een rondgang in Vlaanderen leerde de heer Deceukeleir dat de duur van de screening thans nogal varieert. Sommige beperken zich tot een goed gesprek, andere hebben anderhalve maand nodig. Ondertussen wacht de jongere, wat niet bevorderlijk is voor de motivatie. Hij wijst erop dat men bovendien al voor 1 september kan screenen.

Er zijn ook grote verschillen tussen de centra wat de realisatie van voltijdse engagementen betreft. De scores liggen tussen 30% en 85%. Dat verschil heeft

onder andere te maken met screeningmethodiek en deskundigheid. Men kan voor de screening van jongeren met een bepaalde bijkomende problematiek eventueel een beroep doen op derden.

Voor de ontwikkeling van het screeninginstrument zelf werd een werkgroep opgericht met de administratie, de VDAB en het kabinet. De validering komt toe aan de VDAB. Er wordt daarbij rekening gehouden met de resultaten van geslaagde experimenten in het werkveld.

De heer *Kim Lievens*, raadgever van het kabinet, beantwoordt namens de minister de vragen over de RESOC's. Doel is de totstandkoming van een handelingsgericht overlegplatform, dat minimaal alle aanbieders bevat: centra voor deeltijds onderwijs (CDO's), SYNTRA-lesplaatsen en centra voor deeltijdse vorming (CDV's). Brussel wil niets opleggen maar respecteert de plaatselijke dynamiek. De RESOC-vertegenwoordiging kent die het best en krijgt daarom bijzondere aandacht. Trekkers van bestaande platforms kunnen dus blijven bestaan. Die trekkersfunctie staat evenwel niet als opdracht in het decreet op de SER's en de RESOC's. Men kan daarom niet opleggen dat een RESOC of een RESOC-partner het platform trekt. Men kan wel een advies vragen, wat men ook jaarlijks gaat doen. Een bijkomende opdracht voor de RESOC's zou ook bijkomende middelen vereisen en die is men niet van plan te verstrekken.

De spreker wijst ook op het lagere percentage voor voltijdse engagementen op 1 oktober 2007: 58,2% tegenover 62,3% op dezelfde dag in 2006. Wellicht heeft dit te maken met de lange duur van de screening en het late opstarten van brug- en voortrajectpromotoren. De mensen van RESOC-Kempen kregen dit antwoord ook al van de minister zelf.

2.2. Tussenkomen van de heer Dirk De Cock

De heer *Dirk De Cock* vindt de conceptnota een goed onderbouwd werkstuk. De kwetsbare jongeren die deeltijds onderwijs volgen, verdienen de volle aandacht van de commissie. Cruciaal is de trajectbegeleiding. De parallelle benadering op school en op de werkvloer is heel belangrijk. De klemtoon ligt bij onderwijs, de andere partners moeten zich daarvan bewust zijn. De eenvormige benadering van jongeren op de werkvloer is een pluspunt.

Op pagina 17 van de conceptnota staat dat er maximaal 48 centra voor deeltijds onderwijs zijn. Is dat het streefdoel of is dat aantal al bereikt?

- *antwoord namens de minister*

De heer *Geert Schelstraete*, adjunct-kabinetschef, antwoordt namens de minister dat 48 het maximum toegelaten aantal is. Thans zijn er door het officieel en het vrij onderwijs respectievelijk 24 en 23 ingevuld, samen 47.

2.3. Tussenkoms van mevrouw An Michiels

Mevrouw *An Michiels* zegt dat de analyse van de conceptnota correct is. De werking van de drie systemen kent hiaten. Alleen al het feit dat sommige jongeren niet aan werken toekomen en dus deeltijds thuis zitten, zegt genoeg. De Vlaams Belangfractie is het eens met de optie van voltijds engagement. Dat zal zeer belangrijk zijn voor het imago van de systemen. Ook daar loopt het immers mis. Voor de Vlaams Belangfractie moeten alle onderwijsvormen aan jongeren bekendgemaakt worden. Alle vormen moeten ook evenveel waardering krijgen. Het moet een positief verhaal blijven. Daarom pleit de spreker ervoor om het systeem van alternerend leren en werken ook aan jongere leerlingen bekend te maken en niet pas op het ogenblik dat ze elders dreigen af te haken. Al was het maar om jongere leerlingen die schoolmoe zijn, een perspectief te bieden.

Het systeem van alternerend leren en werken is nu nog al te veel een laatste keuze, een laatste kans. Daarom vindt de spreker dat de tweede doelstelling ongelukkig geformuleerd is. "In opvang voorzien voor jongeren met matige tot vaak zeer ernstige zorgproblemen" is goed bedoeld maar slecht geformuleerd. Er moet uitgegaan worden van de unieke waarde en de unieke kracht van de combinatie van leren en werken. Dat kan een lanceerplatform zijn voor arbeidsmarktmogelijkheden van jongeren. De zorgtaak, die nu in doelstelling 2 staat, is uiteraard zeer belangrijk, zeker rekening houdende met de kwetsbare doelgroep, maar het mag niet de hoofdtak zijn van het onderwijs. De Vlaams Belangfractie vraagt erover te waken dat het systeem van deeltijds leren inhoudelijk voldoende gewaardeerd blijft en zelfs opgewaardeerd wordt. Het mag niet verworden, zoals nu een beetje het geval is, tot een opvangbak van alle probleemjongeren.

Zal de hervorming haalbaar zijn binnen het tijdskaad? Zullen de bijkomende voorwaarden voor alle spelers tijdig gerealiseerd worden? Er is veel samenwerking nodig tussen alle partners. Hoe wordt die samenwerking verder gestimuleerd? Dat blijft vaag.

De trajectbegeleiding vraagt veel inzet van de begeleider. Er is nu een nascholingsprogramma met 100 inschrijvingen. Volstaan de middelen en het pro-

gramma om de begeleiders voor te bereiden op hun zware taak? De spreker meent immers te mogen begrijpen dat die heel wat verder gaat dan wat ze nu doen.

Na de overgangsfase zal een specifiek certificaat vereist zijn voor de trajectbegeleider. Hoe lang loopt de overgangsfase? Vanaf wanneer zal het certificaat echt vereist zijn?

De Vlaams Belangfractie vindt het een zeer goede zaak dat gestreefd wordt naar gelijkvormigheid van de studiebekrachtiging. Zo krijgt de jongere de opleiding in het systeem dat voor hem best past. Dat verhindert dat de jongere shopt op basis van wat hij vermoedt dat voor hem het interessantst is. Afwisselend leren en werken wordt een volwaardig alternatief voor de voltijdse beroepsopleiding. Dat is een goede zaak, maar het niveau van de opleiding moet voldoende hoog blijven, zodat de studiebekrachtiging een waarde biedt op de arbeidsmarkt.

Zal na verloop van tijd nagegaan worden of de extra middelen volstaan? Als blijkt van niet, zal er dan bijgestuurd worden? De ESF-financiering ligt vast tot 2009. Wat zal er nadien gebeuren? Is er al een interdepartementaal overleg over de kwestie? Zo ja, hoe ver is het gevorderd?

De modulestructuur zal veralgemeend worden. Het modulaire systeem kan zeker voor deze jongeren een goede zaak zijn, maar de vraag is of de evaluatie van de modulaire projecten onverdeeld positief is. Moet er niet aan het hele systeem gesleuteld worden vooraleer het algemeen in te voeren?

Wordt er rekening gehouden met de specifieke Brusselse situatie? Zal een regionaal platform daar mogelijk zijn? In Vlaanderen wordt gepleit voor een intensieve samenwerking met de VDAB. In Brussel zijn er de BGDA en Forem. Zal daarmee ook samengewerkt worden? Hoe zal die samenwerking vorm krijgen? Overleg met de Franstaligen is niet altijd zo vanzelfsprekend.

- *antwoord namens de minister*

De heer *Geert Schelstraete* antwoordt dat wat de tijdshorizon betreft, de administratie op dit ogenblik volop bezig is met de uitwerking van het voorontwerp. Het kabinet is bezig met voorbereidende activiteiten inzake gegevensregistratie, de opstartvergadering van de taskforce VDAB-CLB komt eraan, lokaal overleg vindt vrij algemeen plaats en wordt opgevolgd, de optimalisering van brug- en voortrajecten rendert, in het najaar worden in acht steden de persoonlijke ontwikkelingstrajecten gelanceerd, en er is nascholingstrajectbegeleiding voor ongeveer 100 mensen. Bovendien doet de onderwijsinspectie

dit schooljaar al een rondgang in de drie systemen van alternerend leren en werken om volgend jaar definitief van start te kunnen gaan met geschikte instrumenten.

Wat het voorbereidingsprogramma van de trajectbegeleiders betreft, antwoordt de heer *Deceukelier* namens de minister dat een werkgroep werd opgericht met de netten, SYNTRA en CDV, die brainstormde over een mogelijk aanbod. Tegelijk werden de mensen uit het werkveld bevraagd. Het uiteindelijke programma is de vrucht van de vergelijking van beide. Het is niet alleen gericht op de arbeidsmarkt, maar gaat veel verder: communicatie, motivering, omgang met diversiteit, arbeidswetgeving. Een subsidie van 235.000 euro werd toegekend aan de vzw Samenwerkingsverband Netgebonden Pedagogisch Begeleidingsdiensten (SNPB). Uit hun begroting en uit gesprekken met hen blijkt dat die middelen volstaan. De spreker benadrukt dat wat de conceptnota van een trajectbegeleider vraagt niet zoveel meer is dan wat een goede trajectbegeleider nu al doet.

De heer *Kim Lievens* zegt over de opvolging door het departement van de regionale overlegplatforms dat elke vergadering wordt bijgewoond door een van de zes opdrachthouders van de dienst Beroepsopleiding. In verband met het specifieke certificaat voor de trajectbegeleider, wijst hij op de gesprekken binnen de SERV over het beroepscompetentieprofiel. Dat vraagt veel tijd. De spreker belooft overleg met alle partners, niet alleen die in de SERV, maar ook VESOC en onderwijs. De precieze timing moet nog bepaald worden.

Een pakket van 6,75 miljoen euro werd door het Europees Sociaal Fonds (ESF) vastgelegd tot 2009. In het operationeel programma 2007-2013 is een lijn uitgezet rond leren en werken. Voortzetting lijkt er dus in te zitten, maar het engagement daartoe is aan de volgende regering. Er was nog geen overleg over.

De heer *Geert Schelstraete* zegt over het modulaire systeem dat tien op 47 centra daar thans aan meedoen. Hun evaluatie is onverdeeld positief. Men is tevreden over de individuele trajecten, het maatwerk en de mogelijkheid om te certificeren wat daadwerkelijk werd behaald. Na de experimenteertijd wordt een en ander organiek gemaakt bij decreet. Daarbij moeten natuurlijk de kinderziekten eruit. De spreker geeft de vaste duurtijd als voorbeeld. De vastlegging daarvan werd namelijk als hinderlijk ervaren.

De heer *Kim Lievens* gaat in op de vragen over Brussel. Er bestaat al een regionaal overlegplatform in Brussel. Daarbij zijn CDO-Schaarbeek, CDO-Anneessens-Funk en CDO-Don Bosco-Woluwe betrokken, evenals de Foyer en Intro voor de deeltijdse vorming. Het blijft operationeel. De spreker

pleit voorts voor een specifiek samenwerkingsprotocol tussen VDAB, ACTIRIS en FOREM. Daarin moeten dan een aantal elementen worden opgenomen over de gebieden waarop kan samengewerkt worden, zoals vacature-uitwisseling of bepaalde modules. Overleg hierover is gepland in de loop van november.

2.4. Tussenkomen van mevrouw Kathleen Helsen

Mevrouw *Kathleen Helsen* zegt dat de CD&V-fractie de doelstellingen van de conceptnota kan onderschrijven. De analyses bewijzen dat de huidige systemen en de huidige werkwijze voor verbetering vatbaar zijn.

Het voltijdse engagement is een stap vooruit. Het zal echter niet eenvoudig zijn dat te realiseren. Centra moeten de mogelijkheid hebben om jongeren waarvoor geen werk gevonden wordt, een zinvol alternatief in het centrum zelf aan te bieden. De conceptnota creëert de mogelijkheid om ook andere centra te betrekken bij de taakinvulling. Het is echter niet wenselijk dat jongeren die moeilijkheden ondervinden, nog maar eens doorverwezen worden naar andere instanties om onderdelen van trajecten te volgen. In de conceptnota is sprake van de beroepsopleiding van de VDAB, van het volwassenenonderwijs. Het is vooral belangrijk dat jongeren een goede opvang en begeleiding krijgen in hun eigen centrum. Dat centrum moet voor een oplossing zorgen als een traject mislukt. Het gaat niet op andere instanties in te schakelen die misschien nauwelijks betrokken zijn bij het traject of de evaluatie ervan. Dat is immers zeer belangrijk, zeker als het fout loopt.

In de leerplichtnota staat ook een hoofdstuk over het spijbelbeleid. Het centrum moet de leerlingen intens begeleiden om het spijbelen tegen te gaan. Wordt dat een opdracht van de trajectbegeleider of van de leerlingenbegeleider? In het spijbelbeleid is er een duidelijke rol voor het CLB maar ook voor de centra. Hoe is de verhouding tussen de traject- en de leerlingenbegeleider? Ook omschrijft de nota niet duidelijk hoe ruim de taken van de trajectbegeleider zijn. Ze lijken sterk gericht op de arbeidsmarkt terwijl het toch belangrijk is om de totale evolutie van de leerling te volgen en te begeleiden.

Bij de bespreking van de spijbelnota en van het decreet op de studiefinanciering heeft de CD&V-fractie benadrukt dat het accent op preventie moet liggen. De CD&V-fractie is het niet eens met financiële sancties als de leerling zich positief engageert hetzij op de werkvloer, hetzij op school. De werkgevers zien het niet zitten om nauwkeurig te registreren of leerlingen op het werk aanwezig zijn. Ze willen de afwezigheid van leerlingen die goed werken, niet

verklikken met financiële sancties tot gevolg. De CD&V-fractie vindt het wel logisch dat leerlingen die niet op school verschijnen, geen studietoelage krijgen. Het gaat echter niet op om het loon van leerlingen die niet op school verschijnen maar wel goed werken, te verminderen.

In het begin van de regeerperiode lanceerde de minister het idee van één loket voor trajectbegeleiding. De CD&V-fractie vindt het nog altijd geen slecht idee om één inschrijvingspunt te hebben voor de drie systemen. Dat loket kan dan op een objectieve manier de intake en de screening doen en de jongere dan naar het juiste centrum doorverwijzen. De termijn voor screening die de nota vastlegt, is te kort. Een traject op maat en een juiste oriëntering vergt een goede screening. In de hulpverlening is een correcte analyse meer dan de helft van het werk. Dat gaat ook op voor studieoriëntering.

De nota heeft het over inschrijving in twee systemen. De CD&V-fractie is altijd voorstander geweest van een inschrijvingsmogelijkheid in de drie systemen. Een objectieve screening maakt een heroriëntering immers mogelijk vanuit elke leerweg.

De CD&V-fractie vindt het ook belangrijk dat de intake en de screening niet alleen gebeuren in functie van werk, een brugproject, een voortraject, een persoonlijk ontwikkelingstraject. Ze moeten ook betrekking hebben op de algemene en beroepsvorming in het centrum. Het is noodzakelijk om bij de inschrijving te bepalen wat de algemene vorming van de jongere is, maar ook om na te gaan welke vaardigheden de jongere nog niet heeft om zelfstandig te functioneren in de samenleving.

Voor het ontwikkelen van screeningsinstrumenten is niet alleen de VDAB, maar ook het CLB goed geplaatst. In de nota staat dat het CLB een gemotiveerd verslag moet maken in functie van de persoonlijke ontwikkelingstrajecten. Het is logisch dat de CLB's niet alleen daarvoor de instrumenten ontwikkelen maar ook voor de andere tests.

Alle partners die verantwoordelijk zijn voor het slagen van het traject, ook werkgevers en vormingswerk, hebben best inspraak in het trajectbegeleidingsplan. Dat staat niet in de nota. Ook bij de voortgangscontrole en de evaluatie is de inbreng van alle partners nodig.

Het trajectbegeleidingsplan beoogt een aanpak op maat voor alle jongeren. Hoe valt dat te rijmen met de 4/1-3/2-verhoudingen van SYNTRA, de centra voor deeltijds onderwijs en de centra voor vormingswerk? Zo kan het zijn dat een gemotiveerde jongere arbeidsrijp is maar een beperkte algemene vorming heeft. Een halve dag algemene vorming in

een SYNTRA-centrum is voor hem onvoldoende, maar hij heeft wel een leercontract. Bestaat de mogelijkheid om flexibel op dergelijke gevallen in te spelen? De spreker leest dat niet in de nota, maar het is wel belangrijk voor de jongeren.

Sommige trajectbegeleiders hebben ook zonder opleiding en certificaat de nodige competenties en ervaring. Mogen zij hun job blijven uitoefenen of moeten ook zij dat certificaat halen? Nascholing en vorming mag niet alleen gericht zijn op de begeleiding naar werk, maar ook op de totale begeleiding van de leerling. Is dat nu al het geval?

De CD&V-fractie is het eens met de rol die de CLB's krijgen. De spreker heeft al gezegd dat CLB's betrokken moeten worden bij het ontwikkelen van tests (screeningsinstrumenten). In de conceptnota staat dat het CLB een gesprek moet hebben met de leerling als de leerling naar het deeltijdse systeem gaat op advies van de klassenraad. Dat gesprek is blijkbaar niet nodig als de leerling zelf kiest voor een deeltijds systeem. Een klassenraad kent de mogelijkheden van de leerling. In dat geval lijkt het advies van het CLB minder nodig dan als een jongere plots zelf voor deeltijds onderwijs kiest. Waarom kiest de conceptnota voor de andere mogelijkheid?

Het is inderdaad belangrijk om jongeren goede informatie te geven over alle leersystemen. Dat is momenteel een teer punt. Hoe zal dat verbeterd worden?

Het CLB moet vanzelfsprekend lid zijn van de regionale overlegplatforms.

De deeltijdse vorming krijgt een nieuwe opdracht, passend in de persoonlijke ontwikkelingstrajecten. Ook Welzijn krijgt volgens de nota een functie. Hoe zal dat concreet verlopen? Welke rol krijgt de welzijnssector, wat zal het vormingswerk doen? Het is raadzaam de resultaten van de proefprojecten af te wachten alvorens daarover een uitspraak te doen. Het vormingswerk heeft nu een grotere inbreng. Mevrouw Helsen denkt dat ze een belangrijke partner kunnen blijven voor de voortrajecten. In bepaalde centra speelt de deeltijdse vorming zelfs een rol bij de algemene vorming. Blijft dat mogelijk? Zo ja, zal dat dan beter geregeld worden dan nu het geval is? Blijkbaar bestaat er ergernis over de huidige werkwijze.

Hoe zullen de time-outprojecten en de persoonlijke ontwikkelingstrajecten zich verhouden? Zullen persoonlijke ontwikkelingstrajecten ook in het voltijdse onderwijs mogelijk zijn?

De spreker heeft al gevraagd wat er zal gebeuren als de halve dag algemene vorming in de leertijd voor

een bepaalde leerling niet volstaat. Als een jongere in de leertijd 30 dagen geen werk heeft, volgt de uitschrijving. In het voltijdse onderwijs is uitschrijving niet mogelijk als er geen perspectief is op een nieuwe inschrijving. Zal dat ook toegepast worden voor de SYNTRA? Als een jongere geen werk meer heeft, moet het centrum toch een alternatief aanbieden? Dat is ook de opdracht van het deeltijds onderwijs. De spreker vindt het belangrijk dat ook de SYNTRA's streven naar een voltijds engagement voor elke jongere.

Wat de studiebekrachtiging betreft, is de CD&V-fractie het ermee eens dat de leertijd een volwaardig alternatief wordt voor de beroepsopleiding. Betekent het dat jongeren in de leertijd hetzelfde kwalificatiegetuigschrift kunnen behalen dan jongeren in het deeltijds beroepssecundair onderwijs? Dat is nu niet het geval en dat zorgt voor problemen als de jongeren bijvoorbeeld solliciteren bij de overheid. Die baseert zich nog al te veel op de onderwijsgetuigschriften.

Het klopt dat er ook in de deeltijdse systemen te veel ongekwalificeerde uitstroom is. De praktijk toont aan dat het behalen van een kwalificatie gemakkelijker is bij alternering. Zal alternering verplicht worden? Zal de opleiding volledig afgestemd worden op tewerkstelling? Dat betekent wel dat de centra over voldoende tewerkstellingsplaatsen moeten kunnen beschikken. Als er iets mis gaat, moet er immers vlug overgeschakeld kunnen worden op een andere werkgever.

Het proefproject voor regionale samenwerking in de Kempen verloopt heel positief. Die regio is vragende partij om de samenwerking op dezelfde manier voort te zetten. Andere regio's vragen om dan weer om bestaande structuren als het RESOC of het Regionale Technologische Centrum (RTC) de opdracht te geven. Zij vrezen voor een wildgroei van overlegstructuren. In de tekst wordt opengelaten of het RESOC en het CLB betrokken worden bij het overleg. De spreker vraagt om geen twijfel te laten bestaan daarover: hun inbreng is immers noodzakelijk voor het welslagen van het overleg. Om de regionale samenwerking te laten slagen, is het nodig om voldoende mankracht ervoor ter beschikking te stellen.

Wat de financiering betreft, is de telling van 1 februari een heikel punt. Het is een belemmering voor de omschakeling van het ene naar het andere traject. De CD&V-fractie vraagt daar een oplossing voor. Het is belangrijk dat het vormingswerk zal kunnen rekenen op structurele financiering als ze de persoonlijke ontwikkelingstrajecten vorm zullen geven. Als ook voortrajecten tot hun taken behoren, is het belangrijk dat ze tijdig hun opdracht kunnen inschatten. Een goede en duidelijke financiering is dus nodig.

De trajectbegeleiding in de leertijd krijgt al extra financiële middelen. Gezien het huidige aantal leerlingen per trajectbegeleider, is de spreker niet zeker of ze de nieuwe taken volledig zullen kunnen uitvoeren. De huidige financiering van de leertijd is sterk outputgericht. Mevrouw Helsen vindt het nodig dat de leertijd, ook financieel, gestimuleerd wordt om te investeren in de zwakkere jongeren.

Momenteel krijgt het deeltijds onderwijs financiële middelen voor de 15 uur, maar ook financiële stimuli voor het traject dat een jongere volgt. Die financiële middelen verschillen naargelang de aard van het traject waarbij de reguliere tewerkstelling bovenaan staat. De spreker acht het vooral nodig dat de centra gestimuleerd worden om de jongere in het meest aangepaste traject te plaatsen en een evolutie te bewerkstelligen.

Het uiteindelijke doel is inderdaad inschakeling in de reguliere arbeidsmarkt, maar dat is niet voor iedereen van in het begin mogelijk. Als een leerling de verschillende trajecten te vlug moet doorlopen of er bepaalde overslaat, komt hij misschien wel in het reguliere arbeidscircuit terecht, maar is de kans dat hij er niet blijft, reëel. De spreker pleit er dan ook voor dat de centra gestimuleerd worden om een jongere op zijn eigen tempo en volgens de stadia die hij nodig heeft, op te leiden. Dat is vooralsnog niet het geval.

Grotere centra zullen autonoom kunnen worden. Zij moeten dan in elk geval voldoende infrastructuurmiddelen krijgen. Vandaag kunnen nogal wat centra gebruik maken van de infrastructuur van een voltijdse secundaire school. Dat moet vooraf grondig bekeken worden. Momenteel is trouwens vaak de meest verouderde vleugel van een school toegewezen aan het deeltijdse onderwijs. Dat moet rechtgezet worden.

De spreker is het eens met de evolutie naar een eenvormig statuut. De financiering van de brug- en voortrajecten op langere termijn is onduidelijk. Momenteel gebeurt dat met ESF-middelen. Wat als die wegvallen?

Het is niet zo eenvoudig om de verschillende personeelsstatuten op elkaar af te stemmen. Wordt er gedacht aan een nascholing bij de lerarenopleiding over de deeltijdse systemen? Die vergen immers specifieke vaardigheden. De afgestudeerden aan de lerarenopleiding zijn niet altijd voorbereid om die moeilijke groep te begeleiden. Hoe zal de pedagogische begeleiding de leertijd en het deeltijds vormingswerk bijstaan?

- *antwoord namens de minister*

De heer *Rudi Deceukelier* antwoordt dat het spijbel-

beleid een gezamenlijke opdracht is. Een leerlingenbegeleider zal daarbij weliswaar meer het accent leggen op het opleidingsgedeelte en een trajectbegeleider op de werkcomponent. Voor de jongere is een integrale benadering zeer belangrijk. Vlotte communicatie tussen alle betrokkenen is daarom nodig. Men stelt evenwel vast dat in een aantal centra de opvolging van les- en werkgedeelte thans nog te zeer uiteenloopt. De opdrachtbeschrijving van de trajectbegeleider is inderdaad nogal gericht op de integratie op de arbeidsmarkt, maar de spreker benadrukt dat de opvolging van de totaliteit toch een must is.

De heer *Geert Schelstraete* behandelt het éénloket-systeem. Dat veronderstelt een centrale plaats per lokaliteit, waar men zich aanmeldt, ingeschreven wordt en na een intakegesprek in een traject geplaatst. De spreker merkt op dat dit principe op enigszins gespannen voet staat met twee andere onderwijsprincipes: het inschrijvingsrecht en het vrije onderwijsaanbod. Men wil met het ontwerp een belangrijk onderdeel van het secundair onderwijs stroomlijnen maar zonder de basisregels van het leerplichtonderwijs te wijzigen. Daarom werden garanties ingebouwd. Daarvoor rekent men voornamelijk op de CLB's. Cruciaal is het vertrouwen in de aanbieders dat zij de leerling correct oriënteren. Op dit punt hebben de CDV's nu al een wezenlijke rol en daarom worden zij ingezet in de proefprojecten rond persoonlijke ontwikkeling. Pas als een arbeidsmarktperspectief in zicht is, schuift men door naar leertijd en deeltijds onderwijs. Dat vraagt dan weer de correctheid van de erkende vorming dat men de leerling laat doorstromen als hij er klaar voor is. In een complexe wereld moet men lerarenteams vertrouwen geven want anders moet men naar te verre-gaande coördinatie gaan.

De heer *Rudi De Deceukelier* gaat in op de verhouding tussen beide componenten. Hoe dit zal evolueren, is voorwerp van grondige bezinning. Het is niet evident de bestaande verhouding 3/2 los te laten. Een en ander heeft immers ook te maken met de opdrachten van leerkrachten en de organisatie van het geheel. In de nota staat dat wat de algemene vorming betreft aan alle noodzakelijke kwaliteitsvoorwaarden moet voldaan worden opdat iedere leerling minstens het getuigschrift van de tweede graad secundair onderwijs kan behalen.

In de leertijd krijgt de jongere thans vier uur algemene vorming. Voor min-16-jarigen wordt dat uitgebreid tot acht. De spreker erkent dat men een grotere uitbreiding kan overwegen voor jongeren die daar nood aan hebben. De komende maanden worden de systemen doorgelicht, waarbij ook de leertijd aan bod komt. De inspectie zal daarbij ook nagaan of de algemene vorming voldoende aan bod komt in SYNTRA, zeker als men dezelfde getuigschriften

wil uitreiken als in het deeltijds onderwijs. Het antwoord wordt afgewacht.

De heer *Kim Lievens* stelt dat over de kwestie of ervaren trajectbegeleiders eveneens het certificaat moeten halen, nog overleg moet worden gevoerd. Deze zaak is nog niet uitgemaakt, maar het kabinet is voorstander van hetzelfde certificaat voor alle begeleiders na verloop van tijd.

De heer *Rudi Deceukelier* verwijst voor de navorming naar zijn vorige antwoord. Ook dit aanbod is niet louter op de arbeidsmarkt gericht. Zij wordt daarom niet alleen opengesteld voor traject- maar ook voor leerlingenbegeleiders en coördinatoren.

De heer *Geert Schelstraete* verwijst naar het basisprincipe dat een leerling met een voltijds engagement tijd en ruimte moet krijgen om te leren, te werken en zich te bewijzen. Daarom wordt de groep leerlingen die het CLB moet zien, beperkt tot diegenen voor wie het traject nog niet duidelijk is en die dus nog geen deeltijdse job hebben. Het gewenste tweemaandelijks overleg zal daarop een prima correctie aanbrengen.

Goede informatie over alle leersystemen werd een teer punt genoemd. Geïnformeerde studiekeuze en correcte oriëntering zijn nochtans twee kernpunten van het beleid. Er zullen dan ook inspanningen worden geleverd om te communiceren met alle betrokkenen en met CLB-medewerkers, personeelsleden en begeleiders van alle deeltijdse systemen in het bijzonder.

De heer *Rudi Deceukelier* gaat in op de nieuwe opdrachten van de deeltijdse vorming. Belangrijkste opdracht worden de persoonlijke ontwikkelingstrajecten. Samenwerkingsverbanden waarin vormingswerkers een deel van de algemene vorming geven in de CDO's worden behouden, evenals de voortrajecten. De spreker meent dat de rol van Welzijn in de ontwikkelingstrajecten zeer beperkt zal zijn. Het domein beschouwt het verzorgen van trajecten overdag voor leerplichtige jongeren niet als kernopdracht. De persoonlijke ontwikkelingstrajecten zullen daarom vooral gedragen worden door de CDV's, verwacht de spreker. Maar men wil wel de evaluatie van het proefproject afwachten.

De opmerking over de ergernis die bestaat over de huidige regelgeving voor samenwerkingsverbanden, is terecht. Zij zal worden bijgestuurd met het oog op een meer constructieve samenwerking. De spreker antwoordt op het eventuele knelpunt van de teldatum van 1 februari. Een mogelijk spoor is werken met contingenten. Voor de voortrajecten kan de huidige

werkwijze behouden blijven.

Over de verhouding tussen time-out en de persoonlijke ontwikkelingstrajecten antwoordt de spreker dat moet gewacht worden op de afloop van het experiment. Hij stelt vast dat de lange time-out en het persoonlijke ontwikkelingstraject raakpunten hebben. Dat laatste is bedoeld voor leerlingen met een heel complexe problematiek, waartoe bijna altijd Welzijn behoort. Lange time-out is gericht op leerlingen die grote moeilijkheden veroorzaken of helemaal gedomotiveerd zijn. Ook zij hebben vaak een welzijnsproblematiek.

Wel is de omschrijving voor de persoonlijke ontwikkelingstrajecten ruimer. Het kan gaan om jongeren die niet meteen grote problemen veroorzaken maar wel bijvoorbeeld vanwege psychische problemen nood hebben aan individuele begeleiding. Leerlingen die vanuit het voltijds onderwijs naar lange time-out worden verwezen vertonen misschien wel hetzelfde gedrag maar niet noodzakelijk dezelfde problematiek als een leerling uit het deeltijds onderwijs.

De heer *Geert Schelstraete* bespreekt de certificering. Een van de ambities is om leerlingen binnen de deeltijdse studiesystemen dezelfde studie- of kwalificatiebewijzen af te leveren als zij dezelfde doelen hebben bereikt. Daartegenover staat de plicht dat zij alle eindtermen van bijvoorbeeld PAV voor de tweede graad BSO hebben gerealiseerd of de competenties die horen bij een bepaalde beroepskwalificatie. Het staat de onderwijsverstrekkers vrij daarvoor een bepaalde tijd uit te trekken. Daarvoor is een minimale tijd nodig maar de doelen moeten wel binnen de voorziene tijd gehaald worden. Het is aan de inspectie om na te gaan of de eindtermen ook gerealiseerd werden. Het gaat met andere woorden om de gangbare manier van doen binnen het leerplichtonderwijs. Als een jongere geen werk heeft gedurende langere tijd, moet de trajectbegeleiding voor een alternatief zorgen. Dat laatste valt vooraf niet helemaal te regelen en moet dus goed gemonitord worden met het oog op een sluitende uitwerking.

Op de vraag of jongeren in de leertijd dezelfde kwalificatie kunnen behalen als de jongeren in deeltijds onderwijs is het antwoord ja.

De heer *Kim Lievens* beaamt dat het behalen van een kwalificatie en de kansen op de arbeidsmarkt een stuk groter zijn als er gealterneerd wordt. Dat blijkt uit elke VDAB-schoolverlatersenquête. Maar alternatieven als such kan niet opgelegd worden. Alternerend werk is beter dan geen werk maar ook werk in het algemeen is beter dan geen werk. Toch wordt alternatieven gestimuleerd op allerlei manieren. Zo komen contracten alleen voor ESF-subsidiëring in aanmerking als de alternatieven wordt aangetoond.

De heer *Geert Schelstraete* zegt over de financiering dat zij bijna even complex is als de inhoudelijke afstemming zelf. De spreker wijst erop dat in het deeltijds onderwijs nog met ESF-middelen gewerkt wordt en met middelen uit de beleidsdomeinen Werk en Onderwijs. Beide andere systemen hebben aparte financieringsstromen. Het voorontwerp van decreet zal vergezeld gaan van gegevens hieromtrent. De spreker wijst erop dat men dit schooljaar begonnen is met de omschakeling van een deel van de ESF-middelen voor de CDO's, de brugprojecten en de werkfase naar regulier Vlaams geld.

Werken met zeer individuele trajecten, die soms lang duren en soms zeer kort zijn, staat haaks op de traditionele financiering en subsidiëring van schoolloopbanen, die onveranderlijk per schooljaar is en 1 februari als teldatum hanteert. Men zal in ieder geval een *modus vivendi* moeten zien te vinden.

Over de gradaties in de financiële stimuli zegt de spreker dat ze groter zijn naarmate de werkfase nabij komt, zowel voor centra als voor leerlingen.

De heer *Kim Lievens* meldt dat over het eenvormige statuut een aantal simulaties aan de gang zijn. Men blijft wel uitgaan van het ILW binnen de fase van de werkervaring, maar binnen bepaalde sectoren bestaat dat niet. De federale pogingen om een suppletoir statuut te ontwerpen vorderen niet. Daarom gaat men nagaan wat binnen de Vlaamse bevoegdheid mogelijk is.

De spreker meent dat de Vlaamse Regering zich ertoe zou moeten verbinden om voor de financiering van de brug- en voortrajecten geld vrij te maken als de ESF-middelen zouden wegvallen. Maar men gaat ervan uit dat dit laatste zich niet voor 2013 zal voordoen. De spreker herinnert er wel aan dat vanwege de striktere ESF-reglementering inmiddels bijkomend Vlaams geld werd ingezet voor de centra.

De heer *Rudi Deceukelier* stelt vast dat men met één statuut niet alle jongeren vat die deeltijds onderwijs volgen. Er is met name een categorie die financieel behoeftig is. Jongeren die al alleen wonen kan men niet met het ILW-statuuat vatten. Bovendien kan men zich afvragen of jongeren die het ILW hebben afgevoerd en verder een opleiding volgen, niet kunnen in dienst worden genomen met een arbeidscontract. Daarbij komt nog de arbeidservaring die wordt opgedaan met uitzendarbeid. De spreker meent dat men de bestaande contracten goed moet evalueren en eventueel reduceren en bijsturen.

De heer *Geert Schelstraete* wijst erop dat SYNTRA Vlaanderen vier adviseurs in dienst heeft om de leraren bij te staan. Hij kondigt aan dat de invoering van

hetzelfde kwaliteitssysteem in de drie vormen van dichtbij zal opgevolgd worden. Nascholing van leraarenopleiders is een goede suggestie.

2.5. Tussenkost van de heer Jef Tavernier

De heer *Jef Tavernier* zegt dat het deeltijds onderwijs niet alleen probleemjongeren aantrekt. Sommige jongeren kiezen bewust voor de combinatie leren en werken. Het klassieke voltijdse onderwijs is voor bepaalde jongeren niet geschikt. Ook die positieve keuze moet een plaats krijgen, al te veel worden de probleemjongeren in de kijker gesteld. Daarmee bedoelt de spreker niet dat de problemen niet bestaan.

Het is vreemd dat het aantal leerlingen van de leertijd, waar het percentage van het voltijds engagement het hoogst is en zelfs stijgt, daalt, terwijl het aantal leerlingen van het deeltijds onderwijs, met een veel lager percentage van voltijds engagement, stijgt. Hoe komt het dat de aantrekkelijkheid van de leertijd vermindert? De minimale algemene vorming van de leertijd kan de toekomst van de jongere hypothekeken. Is het niet beter de algemene vorming iets uit te breiden? De spanning tussen onderwijs in functie van arbeid en onderwijs in functie van algemene vorming, blijkt duidelijk. Sommige jongeren beschouwen die algemene vorming dan wel als ballast, maar het is zaak daar niet volledig aan toe te geven.

De betrokkenheid van het bedrijfsleven bij het deeltijds leren is noodzakelijk, al was het maar omdat ze voldoende werkplaatsen zouden aanbieden en de jongeren goed zouden begeleiden. Anderzijds mag de vorming niet alleen arbeidsmarktgericht zijn en louter afgestemd op de eisen van het bedrijfsleven. Ze moet de jongeren ook voorbereiden op andere levensuitdagingen.

Heeft het RESOC wel de juiste samenstelling om de regionale coördinatie op zich te nemen? Is het gewicht van de sociale partners, de economische actoren daarin niet te groot? De sociale partners moeten zeker inspraak hebben, maar de onderwijsverstrekkers en de CLB's moeten voldoende zeggenschap hebben. Dat is niet automatisch het geval in het RESOC. Het goed werkende voorbeeld, RESOC-Kempen, mag niet zonder meer veralgemeend worden.

De heer Tavernier vraagt meer toelichting bij de rol van de centra voor deeltijdse vorming. Tot slot vindt ook deze spreker dat een betere afstemming van de drie systemen de duidelijkheid ten goede komt.

- *antwoord namens de minister*

De heer *Geert Schelstraete* antwoordt dat men alles

goed op orde moet hebben voor men de ambitie opneemt om andere leerlingen aan te trekken. Ook SYNTRA Vlaanderen zoekt naar de redenen voor de vastgestelde achteruitgang van de leertijd. Een deel van de verklaring wordt mogelijk geleverd door de gedaalde interesse in de beroepen die traditioneel sterk stonden in deze sector. Een andere is de betere verloning in andere statuten en de derde de verhoogde druk om voltijds te blijven leren. Hij nuanceert wel door erop te wijzen dat vorig jaar de daling lijkt te zijn afgenomen of zelfs gestopt. Men gaat ervan uit dat men het potentieel weer zal kunnen aanvullen.

2.6. Tussenkost van mevrouw Stern Demeulenaere

Mevrouw *Stern Demeulenaere* vindt dat deze onderwijsvorm verdiend aandacht krijgt. Het bureau Significant heeft berekend dat 93% van de leerjongeren na vijf jaar beroepsactief zijn. Dat wijst erop dat ze ook na verloop van tijd aan de slag blijven. Is de bespreking van deze conceptnota niet een uitgelezen moment om het volledige leerplichtonderwijs op de agenda te plaatsen? Als trajecten die dicht bij hun leefwereld liggen, jongeren vlugger aan de slag krijgen, is het allicht zinvol om dat ook in andere onderwijsvormen toe te passen. Het is goed dat de nota overschrijdend is en ook gaat over de plus-18-jarigen.

Het systeem van de portfolio creëert de mogelijkheid om een vervolgtraject te baseren op verworven competenties. Dat is een positieve evolutie. De spreker verwijst naar haar vraag om uitleg over de overdraagbaarheid van een bepaald attest bedrijfsbeheer (*Hand.* VI. Parl. 2004-05, nr. C72). Het is wel nodig om erover te waken dat een opleiding bedrijfsbeheer van niveau A in alle instellingen hetzelfde inhoudt.

Voor de gegevensregistratie wordt uitgegaan van het bestaande cliëntvolgsysteem. De Open Vld-fractie vraagt de minister erop toe te zien dat er geen compleet nieuw systeem uitgedokterd wordt. Het bestaande systeem kan allicht geïntegreerd worden in het nieuwe systeem zodat niet alle gegevens opnieuw ingebracht moeten worden en er geen twee systemen naast elkaar blijven bestaan. Dat kan de administratieve overlast beperken.

Wie zal deel uitmaken van de erkenningscommissie die beslist over de aanbieder van het persoonlijke ontwikkelingstraject? Het CLB krijgt een voorname rol. De spreker pleit ervoor om de drempel tot die instantie zo laag mogelijk te houden, dat is momenteel onvoldoende het geval.

Hoever staat het met het in kaart brengen van het

aanbod voor brugprojecten? Wanneer kan het parlement de resultaten ervan inzien? Waarover gaat de aanpassing van de beheersovereenkomst met het Vlaams Agentschap voor Ondernemingsvorming – SYNTRA Vlaanderen precies?

In het voorjaar 2006 is de druk opgevoerd om systematisch een voltijds engagement te realiseren. Zijn daar al resultaten van bekend? Wanneer zal de SERV in staat zijn om de beroepsprofielen definitief af te leveren? Zullen 100 personeelsleden volstaan om de eerste vloed op te vangen en ervoor te zorgen dat de trajectbegeleiding in goede banen geleid wordt?

- *antwoord namens de minister*

De heer *Geert Schelstraete* beantwoordt de vraag naar het op de agenda plaatsen van het volledige leerplichtonderwijs met een verwijzing naar het geplande niveaudecreet secundair onderwijs, waarvan de realisatie evenwel niet voor deze legislatuur bedoeld is. Wel wordt overleg opgestart met de actoren met het oog op een blauwdruk. De zoektocht naar een brede consensus is een enorm werk dat niet kan afgerond worden tegen juni 2009. Daarom werd het raadzamer geacht het afgeronde dossier leren en werken als een apart werkstuk aan het parlement voor te leggen.

De heer *Kim Lievens* zegt dat over de samenstelling van de erkenningscommissie nog geen beslissing werd genomen. In elk geval is het raadzaam dat vertegenwoordigers van de inspectie en van het departement Onderwijs en Vorming er deel van uitmaken.

De heer *Rudi Deceukelier* beschikt over vrij goed cijfermateriaal met betrekking tot het aanbod inzake brugprojecten. Er zijn 1079 werkervaringsplaatsen voor ongeveer 6500 leerlingen, een goede 16% van de totale populatie dus. Op basis van de bevraging naar het voltijds engagement in de centra lijkt hem dat voldoende. Er zijn wel regionale verschillen: in twee regio's is een inhaalbeweging nodig.

Het aantal contracten steeg van 859 in 2000-2001 naar 1125 in 2005-2006. Er moet nog wel gewerkt worden aan de bezettingsgraad, die namelijk daalt. Hierin speelt dat sommige promotoren de werkervaringsplaatsen pas aanbieden op 1 oktober, dat men te maken heeft met kleinere promotoren en dat het aantal werkervaringsplaatsen meestal niet hoger is dan het contingent waardoor men niet altijd een geschikte plaats vindt voor een jongere. Men is ermee bezig dat op te lossen om de bezettingsgraad te doen stijgen.

De heer *Kim Lievens* zegt met betrekking tot de beheersovereenkomst met SYNTRA Vlaanderen dat zij

wordt aangepast voor wat de leertijd betreft. Zij zal op dat punt drie strategische doelstellingen bevatten. De eerste gaat over kwaliteit en continuïteit, met de nadruk op kwalitatieve ondersteuning en de uitbouw van de praktijkopleiding via de ondersteuning van de ondernemingshoofden, van wie een profiel wordt opgemaakt en het bestand wordt vernieuwd. De tweede strategische doelstelling is de waarborg van meer leertijd en zijn promotie via communicatie en sensibilisering. Er zal ook een profiel worden opgemaakt van de leerlingen die hun contract verbreken en worden nagegaan of dit veeleer te maken heeft met het einde van de leerplicht op 18 of met het proeven van het systeem. Tot slot zal SYNTRA Vlaanderen bijdragen tot de afstemming van de leertijd op het geheel van deeltijds leren, en hierover rapporteren aan het departement Onderwijs en Vorming en constructief meewerken in de regionale overlegplatforms.

De heer *Rudi Deceukelier* antwoordt dat de centra vier keer per schooljaar bevraagd worden over het voltijds engagement van de jongeren: in oktober, januari, maart en juni. Het cijfer blijkt te stijgen tot maart en daarna weer te dalen. In 2006 behaalde men in maart ongeveer 68%, dit jaar ruim 70%. Dat is niet spectaculair maar toch goed aangezien het aantal jongeren in het deeltijds onderwijs ook vrij sterk is toegenomen.

De heer *Geert Schelstraete* herinnert eraan dat het beroepsprofielenproject van de SERV al vele jaren loopt. Sinds kort spreken ze van beroepscompetentieprofielen. Voor dit soort werkzaamheden is goed overleg met de sectoren noodzakelijk. Het is per definitie nooit af.

Hij meent dat 100 trajectbegeleiders moeten volstaan om de eerste vloed op te vangen. Als de nascholing van goede kwaliteit is, zal er in de centra veel over gepraat worden en het doorsijpeleffect groot zijn. De middelen om dat jaar na jaar te herhalen, zijn voorhanden.

2.7. Bijkomende vragen van de leden

Mevrouw *Kathleen Helsen* las in de conceptnota dat de mogelijkheid bestaat dat andere centra gevraagd wordt het voltijds engagement in te vullen, zoals het volwassenenonderwijs of de VDAB. Zij acht dit niet wenselijk. Is men dat echt van plan? Het lid zou die opdracht liever aan de CDO's geven. Het gaat immers om kwetsbare jongeren die structuur en een goede, persoonlijke begeleiding nodig hebben.

Zij vindt ook onduidelijk of een jongere, als zijn voltijds engagement wegvalt, zich elke dag moet aanmelden bij het centrum waar hij ingeschreven is.

Zo niet, wat gebeurt er dan? Het lid meent in elk geval dat de keuze voor een voltijds engagement impliceert dat elke dag zinvol wordt ingevuld. In de nota staat weliswaar een maximum van 30 dagen zonder voltijds engagement, maar het lid benadrukt toch het belang van de continue activering van de betrokken jongeren. Zij moeten voortdurend bewust blijven dat ze voltijds bezig zijn. Voor de CD&V-fractie betekent voltijds minimum 28 uren.

Als men niet kiest voor één loket en daarbij verwijst naar de vrije keuze, betekent dat dan ook dat de jongere of de ouders na de op zich positieve bespreking een voorgesteld traject kan of kunnen weigeren en er een ander vragen, wil mevrouw Helsen weten. Een motief kan zijn dat het voor- of persoonlijke ontwikkelingstraject niet betaald wordt als een reguliere baan.

Mevrouw Helsen is er persoonlijk niet van overtuigd dat men de intake van alle instappers binnen 14 dagen na het begin van een nieuw schooljaar zal kunnen realiseren, zij het wel in de loop van het schooljaar. Wat moet men zich precies bij de screening voorstellen? Is zij uitgebreid of niet? Waarom kiest men daarbij alleen voor SYNTRA en de CDO's en niet voor de drie aanbieders?

De inspectie moet het aandeel van de algemene vorming controleren, heeft het lid begrepen. Geldt dat ook voor de groep boven 16 jaar?

De evaluatie van de experimenten met de persoonlijke ontwikkelingstrajecten wordt belangrijk voor de verdere uittekening. Het lid is het daarmee eens.

Zij vraagt ook aandacht voor haar voorstel om zowel de centra als de jongeren financieel te stimuleren bij overgangen binnen het traject, voor zover zij een vooruitgang betekenen. Niet alleen de instap is immers belangrijk.

Mevrouw *Stern Demeulenaere* wil meer uitleg over de laatste zin op pagina 18 van de nota. Wil men de modulaire aanpak ook integreren in voltijds beroepsonderwijs en buso? Hoe ver staat het met het experiment? Liep dat eind augustus niet af?

Zij herhaalt ook haar vraag of het nieuwe cliëntvolgsysteem het oude zal opnemen, opdat er geen twee naast elkaar gaan bestaan.

- *antwoord namens de minister*

De heer *Geert Schelstraete* stelt dat uit de gestelde vragen duidelijk blijkt hoe complex de wereld van afwisselend leren en werken wel is, hoeveel partners er betrokken zijn en dus ook hoeveel evenwichten er in de loop der jaren tot stand zijn gekomen. Niette-

min moet het decretale initiatief ook voldoende richting geven en krachtig zijn om de gewenste afstemming tot stand te brengen.

Een aantal zaken zullen vooraf kunnen worden geregeld, andere zullen maar in de loop van het proces vorm krijgen. Niet alle aspecten van het complexe dossier zijn vooraf planbaar.

Verder antwoordt hij dat het aan de trajectbegeleider is om in iets extra te voorzien als de leerling enige tijd zonder voltijds engagement is. Dat kan in uitzonderingstrajecten ook om het volwassenenonderwijs of de VDAB gaan. Wellicht vindt men door overleg met de andere systemen vaak alternatieven daarvoor. Maar gezien het belang van de continue activering wil men een soort sluitende aanpak tot stand brengen. De trajectbegeleider speelt daarbij een centrale rol.

Doel van het intakegesprek met leerling en ouders is goed informeren en overtuigen. De heer *Schelstraete* is wel van mening dat men zelfs een stap verder moet kunnen gaan, bijvoorbeeld als de veiligheid van de kandidaat in gevaar is. Maar dat moet nog uitgeklaard worden.

Einddoel van het systeem is integratie in het reguliere arbeidscircuit. Als het daartoe nodig is, moet de leerling kunnen doorverwezen worden naar de deeltijdse vorming.

De afspraak met de inspectie is dat zij dit jaar de drie systemen bezoekt met als doel hen te leren kennen en instrumenten te ontwerpen om daarna echte doorlichtingen tot stand te kunnen brengen. Het behalen van de eindtermen wordt niet alleen nagegaan bij 15-jarigen.

Bij de door mevrouw Helsen genoemde overgangen is er wel degelijk een financiële toename, én voor de leerling én voor het betrokken centrum. De middelen die centra ontvangen, zijn afhankelijk van de fase waarin een leerling zich bevindt. Ter stimulering nemen ze toe naarmate men dichterbij de fase werk komt.

Mevrouw *Helsen* dringt aan op verduidelijking. Worden de centra gefinancierd voor de som van het aantal trajecten per profiel of houdt men er rekening mee dat een profiel voor de individuele leerlingen al dan niet een vooruitgang inhoudt?

De *minister* antwoordt dat men daarover eens moet nadenken aan de hand van voorbeelden. Algebraïsch is de vraag misschien overbodig, omdat er geen verschil is tussen het per individu tellen van de overgangen van het ene profiel naar het andere of het samentellen per centrum van alle profielen. Het lijkt

hem dat dit op hetzelfde neerkomt. Bovendien wordt het veel ingewikkelder als men bij de financiering individuele trajecten moet volgen in de plaats van de profielen van centra.

De heer *Kim Lievens* merkt op dat nu al per kop wordt geregistreerd. Het komt op hetzelfde neer. De financiering van zowel leerling als centrum neemt trapsgewijs toe naarmate men opstijgt van het ene project naar het andere.

De heer *Geert Schelstraete* herhaalt dat de evaluatie van de negen centra die modulair werken, vrijwel voor alle aspecten positief is. Daarom werd besloten om op 1 september 2008 over te gaan van experimenteel naar organiek modulair onderwijs voor het deeltijds beroepssecundair onderwijs. Grote voordelen zijn de makkelijke certificering en het maatwerk.

Wat het leerlingvolgsysteem betreft, meldt de spreker dat in een recente vergadering over de leerlingenregistratie nadrukkelijk werd gesteld om zo weinig mogelijk de invoer van dezelfde gegevens in de databank te herhalen.

De heer *Kim Lievens* antwoordt dat er centra zijn die erin slagen zelfs een grote toeloop van jongeren in het begin van het schooljaar te screenen binnen 14 dagen. Dat heeft te maken met goede organisatie.

De heer *Rudi Deceukelier* vult aan dat men wat het volgsysteem betreft, het de bedoeling is uit te gaan van de bestaande systemen zoals dossiermanager. De verschillende partners vragen om dit te doen en te zien hoe ze kunnen afgestemd worden en hoe men de leertijdgegevens erin kan integreren.

Tot slot stelt de heer *Geert Schelstraete* dat de komende weken verder wordt gepraat met de coördinatoren deeltijds onderwijs en SYNTRA Vlaanderen. Men hoopt eind november 2007 het voorontwerp aan de Vlaamse Regering voor te leggen en alles tegen 1 september tot een goed einde te brengen. Doel is een volledig maar slank decreet.

De verslaggevers,

De voorzitter,

An

MICHIELS

Stern DEMEULENAERE

Monica

VAN KERREBROECK